

Inhoudsopgave

Inleiding	8	<i>De meesters van de Perzische miniatuur</i>	65
Waarom Iran?	10	De Perzische keuken / Iraanse gastronomie	68
		<i>De filosofie van de Perzische keuken</i>	70
ACHTERGRONDEN	17	Muziek	71
Landschap en klimaat	17	<i>De Perzische tuin</i>	72
Landschap	17	Literatuur	74
Klimaat	20		
Flora en fauna	20		
<i>Qanats</i>	21	PRAKTISCHE INFORMATIE	81
Bevolking	22	Accommodatie	81
Bevolkingsgroepen	23	Ambassade	81
<i>Nomaden</i>	25	<i>Traditionele (Sonati) hotels</i>	81
Religie	26	Beste reistijd	82
<i>Het heilige vuur van de Zoroastriërs</i>	28	Douane	82
<i>Wel of geen sluier?</i>	31	Drinkwater	82
<i>Soefisme</i>	34	Elektriciteit	82
Talen in Iran	35	Feestdagen	82
<i>Tarof (Iraanse gastvrijheid)</i>	36	Foaien	82
Geschiedenis	36	Fotograferen	82
Het mythologische verleden	36	<i>Noruz (nieuwjaar)</i>	83
<i>Shahname, het grote boek der koningen van Ferdowsi</i>	37	Geld	84
De koninkrijken	38	Gezondheid	84
<i>De Sassaniden</i>	43	Kaarten	84
<i>De Safaviden</i>	46	Kleding	85
De Islamitische Revolutie en de Islamitische Republiek Iran	51	Paspoort	85
<i>Theocratie en/of democratie</i>	52	Reisorganisaties	85
Het hedendaagse Iran	54	<i>Iran of Perzië?</i>	86
Economie	55	Reisuitrusting	86
Voor de Islamitische Revolutie	55	Souvenirs	87
Na de Islamitische Revolutie	56	Taal	87
Kunst en cultuur	57	Telefoneren	87
Islamitische architectuur	57	Tijdsverschil	87
<i>UNESCO Werelderfgoedlijst</i>	58	Veiligheid	88
<i>Karavanserai</i>	60	Verkeersbureau	88
<i>Tegelmozaïek</i>	61	Vervoer in Iran	88
Decoraties	62	Visum	89
Kunstnijverheid	62	Vlag	90
<i>Kalligrafie</i>	63	Vliegmaatschappijen	90
		Websites	90

Inhoudsopgave

BEZIENSWAARDIGHEDEN	91	Praktische informatie Yazd	159
Centraal Iran / De klassieke route	91	Excursies vanuit Yazd	161
Teheran, stad en provincie	91	Torens der Stilte	161
Geschiedenis	95	Chak Chak	162
Het oude centrum	96	Meybod	162
Het centrum	100	Woestijnervaring in de Dasht-e	
Het noorden	103	Kavirwoestijn	164
Overige bezienswaardigheden	106	Fahraj	164
Het Alborzgebergte: wandelen en		Saryazd	165
skiën	107	Zein od-Din	165
Het zuiden	108	Shiraz, stad en Fars-provincie	166
Praktische informatie Teheran	108	Geschiedenis	167
Excursies vanuit Teheran	112	Het oude centrum	169
Ray	112	Ten noorden van het oude centrum	
Qom	113	en de Khoskhrivier	172
Kashan, stad en omgeving	114	<i>Saadi</i>	173
Geschiedenis	115	Ten zuidoosten van het oude	
Het oude centrum	115	centrum	175
Net buiten Kashan	118	Overige bezienswaardigheden	179
Praktische informatie Kashan	122	Praktische informatie Shiraz	180
Excursies vanuit Kashan	123	Excursies vanuit Shiraz	182
Nushabad	123	Persepolis	182
Abyaneh	123	Praktische informatie Persepolis	191
Ardestan	124	Naqsh-e-Rajab	191
Na'in	125	Naqsh-e-Rostam	191
Isfahan, stad en provincie	126	Praktische informatie Naqsh-e-	
Geschiedenis	126	Rostam	194
Het oude centrum rond het Imam-		Pasargadae	194
plein	127	Praktische informatie Pasargadae	196
Ten westen van het Imam-plein	133	Abarkhuh	196
De Jolfawijk	138	Bishapur	197
Overige bezienswaardigheden	140	Firuzabad	199
Stadswandelingen	142	Kerman, stad en omgeving	200
Praktische informatie Isfahan	144	Geschiedenis	200
Excursies vanuit Isfahan	147	Het oude centrum	201
Shar-e Kord en omgeving	147	Overige bezienswaardigheden buiten	
Yazd, stad en omgeving	149	het centrum	205
Geschiedenis	149	Praktische informatie Kerman	207
De oude stad	151	Excursies vanuit Kerman	208
<i>Badgirs</i>	155	Meymand	208
<i>Zurkhaneh</i>	157	Mahan	209

Inhoudsopgave

Rayen	210	Masuleh	222
Kalutwoestijn	211	Mazandaran provincie	222
Bam	212	Ramsar	223
Jiroft	213	Chalus	223
		Amol	223
Westelijk Iran/ De westelijke route	215	Drie graftorens	223
Langs de Kaspische Zee	215	Babol	223
Gilan Provincie	217	Sari	224
Rasht	217	Golestan provincie	224
Geschiedenis	217	Gorgan	224
Bezienswaardigheden	217	Gonbad-e Kavus	225
Praktische informatie Rasht	220	Golestan National Park	226
Excursies vanuit Rasht	220	Het Noordwesten (Azerbeidzjan)	226
Gilan Rural Heritage Museum	220	Ardabil	227
Bandar-e Anzali	221	Geschiedenis	227
Lahijan	221	Bezienswaardigheden	227
Rudhkan	221	Praktische informatie Ardabil	229

Vriendinnen in de Vakil Hammam in Kerman

Inhoudsopgave

Excursies vanuit Ardabil	229	Tappe Hasanlu	240
Warmwaterbronnen van Sarein		Takht-e-Soleyman	241
(Sar-e Eyn)	229	Zendan-e Soleiman	242
Alvares Skiresort	229	Qazvin, stad en provincie	242
Tabriz	230	Geschiedenis	242
Geschiedenis	230	Bezienswaardigheden	243
Bezienswaardigheden	231	Praktische informatie Qazvin	247
Praktische informatie Tabriz	234	Excursies vanuit Qazvin	248
Excursies vanuit Tabriz	235	De Alamutvallei	248
Jolfa	235	Trekking en bergbeklimming vanuit	
De Armeense kerken	236	Garmarud	250
Kandovan	237	Zanjan	250
Maragha	237	Praktische informatie Zanjan	251
Orumiyeh	238	Excursies vanuit Zanjan	251
Geschiedenis	238	Soltaniyeh	251
Praktische informatie Orumiyeh	240	Katale Khorgrotten	252
Excursies vanuit Orumiyeh	240	Koerdistan Provincie	253

Bazaar in Kerman

Inhoudsopgave

Sanandaj	254	De noordelijke route naar Mashad	278
Geschiedenis	254	Bonjurd	278
Bezienswaardigheden	255	Radkan	278
Praktische informatie Sanandaj	256	Tus	278
Excursies vanuit Sanandaj	257	De zuidelijke route naar Mashad	280
Howraman Vallei	257	Semnan	280
Marivan	257	Damghan	280
Hamadan	258	Bastam	281
Geschiedenis	258	Nishapur	281
Bezienswaardigheden	258	<i>Omar Khayyam</i>	283
Praktische informatie Hamadan	262	Mashad	283
Excursies vanuit Hamadan	262	Geschiedenis	285
Ali Sadrgrot	262	Bezienswaardigheden	285
Ganj Name	262	Praktische informatie Mashad	287
Tappe Nush-e Jan	263		
Kermanshah	263	Woordenlijst Nederlands-Farsi	289
Geschiedenis	263	Over de auteur	291
Praktische informatie Kermanshah	265	Register	293
Excursies vanuit Kermanshah	266		
Taq-e Bustan	266		
Bisotun	267	OPGENOMEN KAARTEN	
Khorramabad	268	Iran, ligging	16
Praktische informatie Khorramabad	269	Iran, overzichtskaart	18-19
Excursie vanuit Khorramabad	270	Centraal Iran	92-93
Borujerd	270	Teheran	94
Shush (Susa) en de Khuzestan		Teheran, centrum	98
provincie	270	Kashan	114
Shush (Susa)	270	Isfahan	128
Geschiedenis	270	Yazd	150
De oude stad Susa	271	Shiraz	168
Praktische informatie Shush	273	Persepolis	183
Excursies vanuit Shush	273	Kerman	202-203
Haft Tappe	273	Westelijk Iran	216
Chogha Zanbil	274	Langs de Kaspische Zee	218-219
Shushtar	275	Tabriz	230
Praktische informatie Shushtar	276	Qazvin	244
Ahvaz	276	Hamadan	260
Het noorden- en noordoosten	277	Het noorden- en noordoosten	277
Semnan en Khorasan provincie	277	Mashad	284
Geschiedenis	278		

KALLIGRAFIE

Omdat kalligrafie het woord van god uit de koran representeert, neem het een belangrijke plaats in bij de versiering van moskeeën, mausolea en andere Islamitische monumenten. Maar kalligrafie wordt ook als decoratief element gebruikt op metalen, houten of stenen voorwerpen, keramiek, handschriften en tapijten. De Perzische kalligrafie is een Arabische schrijfwijze, die in de loop der tijd verschillende stijlen kende met strenge stilistische voorschriften. De verschillen tussen de stijlen zitten in de verhouding tussen de verticale lijnen van de letters en de horizontale verbindingslijn tussen de letters. Verder verschilt de vorm van de letters, die hoekig of rond kunnen zijn. Een vaak gebruikte stijl is het hoekige Koefische schrift, dat vooral in moskeeën en korans gebruikt wordt. Het geometrisch aandoende ma'qeli koeft kent alleen maar rechte lijnen en wordt vaak met turkooizen tegels op zuilen, muren, torens en koepels van Islamitische monumenten aangebracht. Een mooi voorbeeld is de Allah-Allah-toren van het Mausoleum van Sjeik Safi in Ardabil, waarbij het woord Allah eindeloos herhaald wordt. Er zijn ook cursieve stijlen zoals het regelmatige Naskh, dat in handschriften en boeken gebruikt is. De Perzische kalligrafen ontwierpen vanaf de 11e eeuw het Taliq, een nieuw cursief schrift waarin het Naskh opgenomen werd. Hieruit ontstond in de 14e eeuw het Nastaliq, een sierlijke vorm die erg populair werd. De Safavidische kalligraaf Ali Reza Abassi gebruikte de Thulth stijl, die ook vaak in moskeeën te zien is. Het werk van deze kalligraaf en schilder is te bewonderen in het Reza Abbasi Museum in Teheran.

Kalligrafie in een Koran in het Mausoleum van Sjah Nematollah Vali Kermani in Mahan

Miniaturen

Perzische miniaturen getuigen van een zeer verfijnde schilderkunst. De kunstenaars zijn dan ook een soort fijnschilders gezien hun artistieke vaardigheid op een beperkt formaat en hun schilderwerk met zeer fijne penselen. De bloeiperiode van de miniaturen in Iran duurde van de 13e tot en met de 16e eeuw en het vervaardigen van deze kunstwerken wordt tot op de dag van vandaag nog gedaan. De miniaturen werden in eerste instantie gebruikt als boekillustratie, maar werden ook afzonderlijk gemaakt en verzameld in een album. De techniek is enigszins vergelijkbaar met de Westerse en Byzantijnse traditie van miniaturen in manuscripten.

De kenmerken van de Perzische miniatuur zijn: het beperkte formaat, de gedetailleerdheid, het gebruik van zilver en goud, levendige kleuren en een bijzonder perspectief, dat ontstaat door een gelaagdheid. De opdrachtgevers waren gefortuneerd, omdat het maken van een miniatuur zeer veel tijd kostte en daarom behoorlijk kostbaar was. Er kwamen ook verzamelaars van deze kunstvorm.

De ontwikkeling van de miniaturen begon in China al in de 7e eeuw en de eerste Perzische miniaturen zijn ook duidelijk beïnvloed door Chinese miniaturen, wat bij voorbeeld zichtbaar is in de afbeelding van mythische dieren. Na de komst van de Islam begonnen Iraanse kunstenaars boeken te illustreren waarvoor ze de inleiding en de kantlijnen gebruikten. Vanaf 753 importeerde Iran papier uit China en vanaf de 10e eeuw waren Chinese miniaturisten werkzaam aan de opeenvolgende Perzische hoven. Naarmate de tijd vorderde ontwikkelden de Perzische miniaturisten een geheel eigen stijl.

De eerste miniaturen behoorden tot de Bagdad-school, die totaal afweek van de

voorgaande periode vanwege de kunstmatige en primitieve, maar vernieuwende stijl met weinig oog voor proporties en een beperkt kleurgebruik. Na de Mongoolse inval ontstond er een school die sterk beïnvloed was door de Mongoolse en de Chinese stijl, die gedetailleerd en puur, maar ook droog en statisch was. Langzamerhand gingen de artiesten aan het Mongoolse hof de Perzische stijl meer waarderen en gingen zij ook de Perzische technieken en de thema's gebruiken.

Perzische tapijtkunst

De alleroudste Perzische tapijten werden tijdens de Achaemenidische periode gemaakt. Het oudst bestaande tapijt dat in Perzië is gemaakt, dateert uit de 5e eeuw voor Chr. en is gevonden in Pazyryk in Siberië in het graf van een Scythische prins. Het woord 'tapijt' komt van het Middelperzische woord 'tab' dat 'spinnen' betekent en het Farsi woord 'tafta' dat 'geweven' betekent. Een

Bakhtari tapijt met semi florale motieven

IRAN OF PERZIË

We spreken over Perzische poëzie, Perzische tapijten en de Perzische keuken, terwijl het land Iran heet. Hoe zit dat nu precies? De oude Grieken noemden het land Persis, de inwoners Persai en de taal Parsi. Deze taal werd aan het Achaemenidische hof gesproken en werd later Farsi genoemd. De oude naam Iran is afgeleid van 'Arya' dat Ariër betekent. De Griekse historicus Herodotus noemde dit rijk Aryana, het land van de Ariërs.

Om van deze tweedeling af te komen, benoemde Reza Sjah het land in 1935 officieel als Iran. Voor Iraniërs was de naam Iran altijd al verbonden aan de oude tradities en beschavingen van het verleden. Maar buitenlanders als reizigers en toeristen associëren de naam Iran vooral met het land van de politieke perikelen. Daarom noemen Iraniërs hun land liever Perzië als ze in gesprek zijn met buitenlanders.

tot en met 20 personen (www.sawadee.nl) of een individueel georganiseerde reis (www.iransilkroad.nl).

REISUITRUSTING

Zoals al gezegd zijn verschillende kledingstukken over elkaar handig. Zodra de zon

gaat schijnen, wordt het veel warmer en dan kun je een laag of misschien wel twee missen. In maart kan het nog sneeuwen dus een goede jas is ook van belang. Stevige schoenen voor de archeologische terreinen zijn noodzakelijk en je zult in de Islamitische bouwwerken ook vaak trappen moeten lo-

Groepsfoto bij de Vrijdagmoskee in Yazd

pen. Grote fotoestellen en filmcamera's worden niet op prijs gesteld en soms moet je ze zelfs inleveren. Je kunt beter een goede kleinbeeldcamera meenemen. Met een telefoon fotograferen is meestal geen probleem.

SOUVENIRS

Omdat er in Iran gelukkig nog veel oude ambachten zijn, kun je leuke authentieke souvenirs kopen zoals ingelegde doosjes (khatam), ingelijste miniaturen, bedrukte textiel (qalamkar), placemats of kussenovertrekken van zijdeachtige stof (termeh), geweven kelims, turkooizen sieraden, tassen en etuis van geweven stof en vele andere mooie ambachtelijke producten. Vooral in de bazaars kun je van alles vinden.

TAAL

Hoewel het gebruik van Engels vooral door de Iraanse jeugd en in de hotels is toegenomen,

spreekt een groot deel van de Iraanse bevolking alleen Farsi en/of ook een dialect. Het is daarom handig om de woordenlijst achterin dit boek te gebruiken en eventueel een talengidsje aan te schaffen. Contact in de eigen taal wordt zeer op prijs gesteld.

TELEFONEREN

Met een smartphone kun je makkelijk via Instagram of apps communiceren in Iran en met het thuisland. Voor een oudere mobiele telefoon heb je een Iraanse simcard nodig, die je op de luchthaven of in een winkel kunt kopen. Je moet je hiervoor wel legitimeren.

TIJDSVERSCHIL

In de winter is het in Iran twee-en-een-half uur later dan in Nederland en in de zomer (tussen maart en september) is dat anderhalf uur.

Winkel in Koopmanshuis Ameriha in Kashan

ISFAHAN, STAD EN PROVINCIE

Deze stad is de parel van Iran. Een 17e-eeuws Iraans spreekwoord luidt: Isfahan is de 'halve wereld'. De prachtige Islamitische architectuur van de moskeeën, paleizen en tuinen zorgen voor een sprookjesachtige sfeer, waarin je rustig kunt rondzwalen. Deze uitstraling heeft de stad te danken aan de Safavidische vorst Sjah Abbas I, de Grote (1587-1629). Uiteraard staat Isfahan vanwege deze monumenten op de UNESCO Werelderfgoedlijst. Twee of drie dagen in deze sfeervolle stad heb je nodig voor de belangrijkste bezienswaardigheden, waarvan je de meeste te voet kunt bereiken. Een absolute must is een bezoek aan de Bazaar, waar nog vele traditionele ambachten uitgeoefend worden. Isfahan is qua grootte de derde stad van het land na Teheran en Mashad en telt

bijna 1,8 miljoen inwoners. De stad ligt op bijna 1600 m hoogte en heeft daardoor een wat gematigd klimaat.

GESCHIEDENIS

De naam Isfahan heeft een niet al te poëtische achtergrond, want deze is afgeleid van Asphahan, wat 'legerplaats' betekent. In de tijd van de Parthen zou Isfahan een belangrijke handelsstad geweest zijn. Waarschijnlijk zijn er nog overblijfselen uit de Sassanidische tijd (4e en 5e eeuw voor Chr.) zoals de pilaren van de Stads (Shahrestan) brug (Pol-e Shahrestan) en de Zoroastrische Isfahan Vuur-tempel (Ateshkadeh-ye Isfahan).

Sinds de verdrijving van de Joden uit Jeruzalem, zo rond 605-562 voor Chr. vestigde dit volk zich in Isfahan naast de Christelijke en Zoroastrische gemeenschappen. Er zouden ook al eerder Joden naar Isfahan gekomen

Imamplein (Naqsh-e Jahan)

kunnen zijn, omdat de Sassanidische koning Yazdegard I met een Joodse vrouw getrouwd was. De Arabische Omajjaden en Abbasiden namen Isfahan vanaf 650 in bezit. Vervolgens kwamen in de 10e eeuw de Samaniden en in de 11e eeuwde de Buyiden samen met het lokale vorstendom van de Kakoyiden.

Een drietal vorsten van de Turkse Seltsjoekendynastie kozen Isfahan tot hoofdstad in de laat 11e tot en met begin 13e eeuw. De Mongoolse Dzjengis Khan veroverde Isfahan in 1228, maar liet de stad intact, terwijl zijn opvolger Timoer Lenk een slachtpartij onder de bevolking aanrichtte vanwege rebellie. In de 15e eeuw waren het lokale stammen die elkaar bestookten.

Het tij keerde in 1598 toen de Safavidische vorst Sjah Abbas I, de Grote zijn hoofdstad verplaatste van Tabriz naar Qazvin en ten slotte naar Isfahan. Er werd een plan voor de

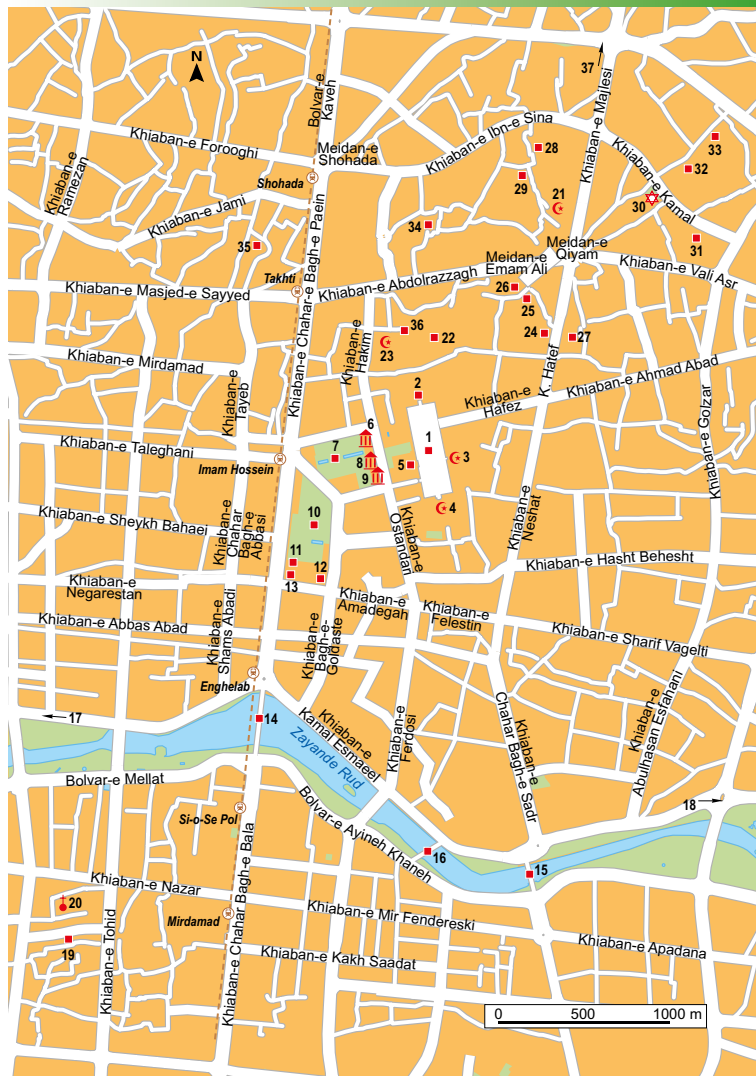
stad gemaakt, waarbij eerst de Chahar Bagh Tuinen (Khiaban-e Chahar Bagh-e Abassi) werden aangelegd en vervolgens het grote plein, nu de het Imam Plein (Meidan-e Emam), waar de koninklijke paleizen een plaats kregen. Er werd levendig handelgedreven met de Verenigde Oost-Indische Compagnie en vele kunstenaars en ambachtslieden waren in dienst van de koning. De stad telde toen zo'n 600.000 inwoners. Deze glorieus tijd van de Safaviden duurde ruim honderd jaar. In 1722 veroverden Afghaanse rebellen Isfahan en Nader Sjah Afshar, die de Afghanen verjoeg, verplaatste zijn hoofdstad naar Mashad. Isfahan's Gouden Eeuw was voorbij.

HET OUDE CENTRUM ROND HET IMAM-PLEIN

Om je verkenningstocht in Isfahan te beginnen, ga je natuurlijk eerst naar het Imam Plein

Imam plein met Imam Moskee

ISFAHAN

Legenda bij kaart Isfahan

1. *Imam Plein*
2. *Qaysariye Bazaar*
3. *Sjeikh Lotfollah Moskee*
4. *De Imamoskee*
5. *Ali Qapu- paleis*
6. *Natuurhistorisch Museum*
7. *Chehel Sutun: Paleis van de Veertig Zuilen*
8. *Museum van Hedendaagse Kunst*
9. *Museum van Decoratieve Kunsten*
10. *Hasht Behesht Paleis*
11. *Honar Bazaar*
12. *Abbasi Hotel*
13. *Koranschool Chahar Bagh*
14. *Pol-e Si-o-Se (brug met de 33 bogen)*
15. *Pol-e Khaju*
16. *Pol-e Jubi*
17. *Pol-e Marnan*
18. *Pol-e Sharestan*
19. *Jolfa wijk*
20. *Vank kathedraal*
21. *Grote Vrijdagmoskee*
22. *Grote Bazaar*
23. *Hakim Moskee*
24. *Mausoleum van Jafar*
25. *Minaret van Ali*
26. *Mausoleum van Harun Velayat*
27. *Heiligdom van Ismaël*
28. *Mausoleum van Baba Qasim*
29. *Atigh Hotel*
30. *Kamal Park met synagoge*
31. *Tweeling-minaretten*
32. *Sareban Minaret*
33. *Minaret van de veertig dochters*
34. *Heiligdom van Darb-e Emam*
35. *Hammam van Ali Qoli Agha*
36. *Isfahan Traditional Hotel*
37. *Vliegveld*

(Meidan-e Emam) ook wel 'Patroon van de Wereld' (Naqsh-e Jahan) genoemd. Het plein, dat in 1602 in opdracht van Sjah Abbas I aangelegd werd, is 512 m lang en 153 m breed en is daarmee het op twee na grootste plein ter wereld en natuurlijk UNESCO Werelderfgoed. Het ziet er bijna nog net zo uit als in de 17e eeuw. Zelfs de doelpalen van het Polospel zijn er nog. Alleen de fontein zijn door de Pahlavi's aangelegd. En het is sinds kort voetgangersgebied. Alleen paardenkoetsjes met toeristen en wat fietsen rijden er rond. Aan het eind van de middag, als de zon de gebouwen roze kleurt en de Iraanse families een ommetje maken, is het de mooiste tijd voor een bezoek en voor het nemen van foto's. In de avond is het plein feestelijk verlicht.

Met de klok mee begin je met een bezoek aan de Qaysariye Bazaar, die aan de noordelijke kant van het plein ligt. Daarna loop je in oostelijke richting naar de Sjeikh Lotfollah Moskee. Je gaat de hoek om in zuidelijke richting naar de Imamoskee (Masjed-e Imam vroeger Sjah) en je eindigt aan de westkant van het plein bij het Ali Qapu-paleis. Je bent minstens een dag kwijt aan het bezoeken van deze vier prachtige bezienswaardigheden.

De Qaysariye Bazaar

Het grootste deel van deze oude Grote of Koninklijke Bazaar is ook het werk van Sjah Abbas, die begin 1600 de toen al oude Bazaar ging uitbreiden. Boven de ingang aan het noordelijke einde van het Imam-Plein zie je zijn overwinning op de Oezbeken. Ook herken je in de tegels het sterrenbeeld Steenbok, het stichtingssymbool van Isfahan. Rechtsboven is een afbeelding van Europeanen, die schaak spelen of aan een banket zitten. Ten noordoosten van de Bazaar is het oude stadsdeel van Isfahan, ten oosten bevond zich de Munt tot het begin van de 19e

Qaysariye Bazaar: Ghalamkar: stof bedrukken

eeuw, ten westen de Karavanserai en aan de zuidkant het Imam-Plein.

Vooral in de ochtenduren is het een drukte van jewelste. Toeristen en inwoners persen zich door de in totaal 5 km smalle straatjes met winkeltjes met van alles te koop. De gilden van tapijtverkopers, kopersmeden, kruidentverkopers en vele andere hebben allemaal hun eigen gebied in timchehs (overkoepelde hallen) afgewisseld met madrasa's (koranscholen), khans (karavanserai's) en (chaikhanehs) theehuizen. Ook zijn er plekken waar je de beoefening van bepaalde ambachten kunt zien zoals mozaïek leggen, koper bewerken, lakwerk, inlegwerk en katoenprints maken. Geniet van de lokale lekkernijen als gaz (noga met pistachenoten) en faludeh (ijs). Je kunt je naam ook laten kalligraferen in hout en steen. Je bent hier al gauw een dagdeel aan het snuffelen.

De Sjeikh Lotfollah Moskee

Misschien wel het allermooiste Islamitische bouwwerk in Iran is de Sjeikh Lotfollah Moskee, waarmee in opdracht van Sjah Abbas in 1602 begonnen werd en die pas in 1619 klaar was. De naam is afkomstig van de schoonvader van de Sjah: Sjeikh Lotfollah, een destijds vermaarde theoloog. De moskee heeft geen minaretten, omdat hij gebouwd werd voor de koninklijke familie en speciaal voor de haremvrouwen van de vorst.

Het portaal bestaat uit prachtige kobaltblauwe, turkoois en zachtgele mozaïeken met florale en geometrische motieven. De iwan (ruimte als toegangspoort) met de honinggraatachtige muqarnas is mooi gedecoreerd met mozaïek. Ook de koepel heeft prachtige mozaïeken met zwart/witte en turkoois slingermotieven op een zachtgele

Sheikh Lotfollahmoskee, interieur: koepel en plafond van gebedshal

achtergrond, die in de namiddag roze kleurt. Via een gang met een knik, vanwege de juiste gebedsrichting naar Mekka, kom je in de indrukwekkende gebedshal met een diameter van 13m en alweer bijzondere mozaïeken. Naast de entree kun je met een trap naar beneden om de gebedsruimte, die in de winter gebruikt werd, te zien. Deze heeft een mihrab (gebedsnis) uit 1622. Geopend: dagelijks van 9.00-18.00 uur. Entree 200.000 rial. Alleen fotograferen zonder flits.

De Imamoskee

Deze moskee, die vroeger Sjah Moskee (Masjed-e Shah) werd genoemd, wordt gezien als een der mooiste Islamitische bouwwerken ter wereld ondanks de vrij strenge uitstraling vergeleken met de Sjeikh Lotfollah Moskee. Alweer is het een gebouw door Sjah Abbas I geïnitieerd in 1611, maar het

was pas af in 1628, toen de koning al tien jaar overleden was. De eenheid van de architectuur bij deze moskee in de kleuren, vormen en motieven is het meest opvallend.

Het prachtige portaal van de entree is bezaaid met plateaus met zeer fraaie Safavidische mu'araq, aparte tegels, die een mozaïek vormen, net als bij de andere façaden van de moskee. Maar omdat de bouw veel langer duurde dan verwacht, liet Sjah Abbas I de binnenmuren decoreren met haft-rank (zeven kleuren): vierkante tegels met een schildering, die het mozaïek vormen. Boven de grote, houten deur met zilverwerk, die meestal openstaat, is een nis met mooie honingraatachtige muqarnas. Daaronder staan de namen van Allah en Mohammed gekalligrafeerd.

Via de geknikte doorgang kom je op een binnenplaats met een ritueel waterbassin,

Imammoskee

waarin je de weerspiegelingen van de imposante bouwwerken kunt zien. Eromheen liggen de noordelijke, westelijke, oostelijke en zuidelijke iwan met erachter de bijbehorende koepelvormige gebedsruimte geflankeerd door slanke minaretten. Via de zuidelijke iwan kom je in het belangrijkste heiligdom, dat een dubbele koepel heeft met een tussenruimte van 15 meter. Daardoor is de akoestiek bijzonder en kan elk geluid 12 keer in echo gehoord worden. Achter in het heiligdom vind je de mihrab (gebedsnijs) die de qibla (gebedsrichting) aangeeft en de minbar (preekstoel). Aan weerszijden van dit heiligdom zijn twee madrassa's (koranscholen), waarnaast de cellen van de studenten te zien zijn. Geopend: dagelijks van 9.00-18.00 uur. Entree 200.000 rial. Alleen fotografieren zonder flits.

Het prachtige interieur van de Imammoskee

Het Ali Qapu-paleis

De Hoge Poort of Poort van Ali (Ali Qapu) was in de Safavidische tijd de toegangspoort tot een terrein met diverse paleizen gelegen tussen het Imam-Plein en de Vier Tuinen (Chahar Bagh). Dit relatief kleine paleis werd door Sjah Abbas I vergroot en telt zes verdiepingen. Vanuit de talar (terras) keken de koning en zijn familie en bezoekers uit op het plein waar polo gespeeld werd en andere evenementen gehouden werden. Achttien houten zuilen werden gerestaureerd om het fraaie ingelegde, eveneens gerestaureerde, plafond van het dak van het mooie terras te blijven ondersteunen. Vanuit dit terras heb je een fantastisch uitzicht op het plein en de twee moskeeën.

De koning verbleef hier vaak, maar het was ook een ontvangstpaleis voor hooggeplaatste buitenlandse gasten. De versierin-

gen van de 52 kamers, verspreid over zes verdiepingen, werden in de Kadjaren-tijd vernietigd. In de Troonzaal achter het terras is er nog wat van te zien. Maar de mooiste kamer is de Muziekkamer op de bovenste verdieping. De motieven in de pleisterkalk, waarmee het plafond en de muren bedekt zijn, schijnen bijgedragen te hebben aan een goede akoestiek. Je moet hier flink voor trappen lopen, maar daar word je wel voor beloond. Geopend: dagelijks van 9.00-18.00 uur. Entree 200.000 rial.

TEN WESTEN VAN HET IMAM-PLEIN

Aan de Ostandari Street, die evenwijdig loopt aan het Imam-Plein, ligt van noord naar zuid een viertal musea, waarvan vooral het Chehel Sutun Paleis de moeite van het bezichtigen waard is.

Ali Qapu paleis: muziekkamer